

УДК 339.91

О. Р. Остропольський

ТРУДОРЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Статтю присвячено систематизації трансформаційних проявів в системі трудоворесурсного забезпечення під впливом глобалізації.

Констатовано роль глобалізації як домінуючої тенденції розвитку світового господарства на сучасному етапі. Підкреслено, що глобалізація кардинально змінює механізм трудоворесурсного забезпечення, визначаючи нові орієнтири рівноправного включення країн до системи міжнародного поділу праці.

Відзначено, що на сучасному етапі параметри трудоворесурсних потреб визначаються характером системоутворюючих чинників світової економічної системи. Встановлено зростання масштабів інтелектуальної міграції як важеля формування новітніх механізмів трудоворесурсного забезпечення і формування міжнародної конкурентоспроможності.

На основі дослідження процесів міжнародної міграції зроблено висновок щодо загострення проблеми трудоворесурсного забезпечення на країновому рівні в рамках глобального трудоворесурсного контуру. Підкреслено, що домінуючу роль в структурі міжнародних міграційних переміщень відіграє трудова міграція, при цьому в розвинутих країнах. міграційна політика розглядається як складова стратегій економічного зростання.

Ключові слова: *глобалізація, трудоворесурсне забезпечення, міжнародна міграція, інтелектуальна міграція, міжнародна конкурентоспроможність, міжнародний поділ праці.*

DOI 10.34079/2226-2822-2024-14-27-64-76

Постановка проблеми. Домінуючою тенденцією розвитку світового господарства на сучасному етапі виступає глобалізація як явище, що кардинально змінює механізми ресурсного забезпечення економіки на всіх рівнях. Утворення простору економічних взаємодій, що не містить географічних кордонів, визначає нові орієнтири рівноправного включення країн до системи міжнародного поділу праці в контексті формування міжнародної конкурентоспроможності.

Об'єктивною передумовою забезпечення міжнародних конкурентних переваг є людські ресурси з необхідними характеристиками, відповідно трудоворесурсне забезпечення перетворюється на домінуючу складову економічного успіху. Масштабний вплив глобалізації на стан світового ринку праці потребує ідентифікації трансформаційних проявів в системі трудоворесурсного забезпечення з метою врахування новітніх викликів для національних ринків праці і використання можливостей, що відкриваються на світовому рівні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням розвитку процесів глобалізації і функціонування міжнародного ринку праці присвячено дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених, серед яких слід зазначити В. Будкіна (Філіпенко, Будкін, Рогач та ін. 2007), О. Булатову (Булатова та Зайковський, 2019), С. Калініну (Калініна, 2023), Н. Савицьку (Савицька, Ушакова, Андросова та Помінова, 2017), Н. Ушенко (Ушенко та Покормяк, 2018), А. Філіпенка (Філіпенко, Будкін, Рогач та ін., 2007) та ін. В той же час, новітні прояви глобалізації спричиняють потужні

трансформації в системі трудових ресурсів, що вимагає ідентифікації трансформаційних змін на рівні глобального забезпечення.

Метою статті є систематизація трансформаційних проявів в системі трудових ресурсів під впливом глобалізації.

Виклад основного матеріалу. Глобальні трансформації виступають об'єктивною ознакою сучасного етапу світогосподарських перетворень. Масштабність змін у глобальному просторі впливає на всі складові продукування результатів економічної діяльності.

Світова свідомість глобальних змін зумовлює необхідність розширення міжнародного співробітництва задля забезпечення економічного зростання та справедливої розвинути (Булатова та Зайковський, 2019, с. 65). Йдеться про формування досить гнучких і динамічних економічних систем, що визначають напрями розвитку третього тисячоліття і пріоритетні види ресурсів на кожному етапі макро- та мікроекономічного розвитку (табл. 1) Філіпенко, Будкін, Рогач та ін., 2007, с. 12-13).

Таблиця 1

Етапи становлення економічних систем
 (Філіпенко, Будкін, Рогач та ін., 2007, с. 11)

<i>Типи світової цивілізації</i>	<i>Домінуючий вид виробництва</i>	<i>Характер праці</i>	<i>Провідний тип власності</i>
Аграрна	Сільськогосподарське	Ручна	Земельна
Індустріальна	Промислове	Машинна	Промислова
Постіндустріальна (ноосферно-космічна)	Інформаційне	Інтелектуальна (духовна)	Інтелектуальна

На сьогодні, в епоху постіндустріальної цивілізації, починається новий етап прогресу людства, пов'язаний з переходом до принципово інших джерел і ресурсів соціально-економічного розвитку (Філіпенко, Будкін, Рогач та ін., 2007, с. 11).

Враховуючи, що провідними ознаками даного етапу є широка інтелектуалізація виробництва, пріоритетний розвиток науки та розвиток складної розумової праці (Філіпенко, Будкін, Рогач та ін., 2007, с. 12), домінуюча роль в системі ресурсного забезпечення економіки належить *людським ресурсам*.

Від'ємні демографічні тренди протягом останніх десятиліть (демографічна проблема все більше набуває глобального характеру) і старіння населення в країнах – технологічних лідерах (за наявними прогнозами, середній вік населення країн ОЕСР з високим рівнем доходу до 2030 р. становитиме 42,8 років, у порівнянні з 37,9 років у 2010 р.) загострили конкуренцію за людські ресурси, здатні до реалізації сучасних напрямків економічного розвитку. Об'єктивне прагнення уповільнити старіння населення, збільшити рівень народжуваності до показників, здатних забезпечити просте відтворення, зумовило активізацію міграційних переміщень у сучасному світогосподарському просторі (рис. 1): міграція здатна підвищити показники народжуваності і трансформувати вікову структуру населення. Очевидно, що під впливом чинників глобалізації (формування єдиного світогосподарського простору, поглиблення розриву між країнами за рівнем доходу, формування міграційних мереж) темпи міжнародної міграції будуть посилюватись.

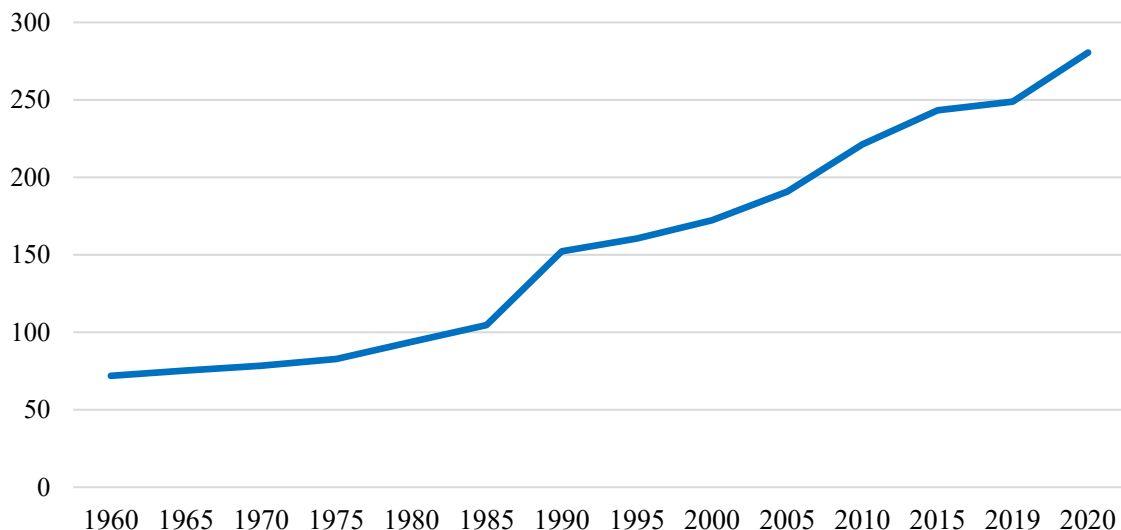

Рисунок. 1. Динаміка кількості міжнародних мігрантів у 1960-2020 рр., млн осіб
(Калініна, Ланська та Подунай, 2024, с. 11)

При цьому параметри трудових потреб у приймаючих країнах визначаються характером системоутворюючих чинників світової економічної системи (рис. 2), що посилює увагу до рівня інтелектуального потенціалу мігрантів. Відповідно, пред'являються підвищені вимоги до якості людських ресурсів, які є носіями знань, і які приймають участь у забезпеченні міжнародної конкурентоспроможності створюваного результату. Конкурентні переваги на сьогодні формуються у сфері генерації знань, що, в свою чергу, відображається в продукуванні інновацій (Баєва, 2003). За даних обставин система освіти стає інституційно-господарською платформою розвитку інтелектуального капіталу, завдяки якому створюються умови інноваційності національної економіки, забезпечується високий рівень конкурентоспроможності, ефективна інтеграція у глобальне економічне середовище (Савицька, Ушакова, Андросова та Помінова, 2017, с. 49).

Рисунок. 2. Системоутворюючі чинники світової економічної системи
(Філіпенко, Будкін, Рогач та ін., 2007, с. 16)

З розвитком процесів глобалізації і утворенням глобального трудових простору зростають масштаби інтелектуальної міграції, формуючи новітні механізми трудових забезпечення, перш за все, через преференційні міграційні режими для категорії висококваліфікованих працівників. Міграційна політика в розвинутих країнах все більше розглядається як складова стратегій економічного зростання (табл. 2).

Таблиця 2

Пріоритети і стратегії політики регулювання міжнародної міграції стосовно інтелектуальної робочої сили (Ушенко та Покормяк, 2018, с. 71)

<i>Країна</i>	<i>Політичні умови</i>	<i>Стратегія</i>	<i>Питання, що потребують уваги</i>
Канада	Міграція як елемент загальної стратегії розвитку для фахівців з певним рівнем кваліфікації	Міграція, що компенсує дефіцитні спеціальності. Відбір кваліфікованих іммігрантів, що мають дружину (чоловіка) для постійного проживання на території країни	Допомога іноземним студентам. Перенавчання прибулих без запрошення на роботу
США	Захист місцевих працівників при розгляді заявок роботодавців на найм іноземного працівника	Запобігання міграції людей з низьким рівнем кваліфікації і обмеження імміграції в цілому. Квоти для найбільш кваліфікованих категорій. Обов'язкова наявність запрошення на роботу.	Невелика допомога іноземним студентам. Величезна кількість заявок за діючими програмами, велика черга. Повернення до видачі тимчасових віз.
Німеччина	Дозвіл на в'їзд висококваліфікованим кадрам при обмеженні імміграції людей з низьким рівнем кваліфікації	Суперництво з іншими країнами за висококваліфікований персонал. Постійне проживання для іноземців з високим рівнем кваліфікації та заробітної плати. Жорсткі обмеження для решти категорій.	Обмеження імміграції. Можливість зміни статусу перебування для студентів.
Великобританія	Максимально вільне переселення.	Дозвіл на в'їзд висококваліфікованим кадрам при обмеженні міграції людей з низьким рівнем кваліфікації. Рейтингова система розгляду заяв на в'їзд, відсутність квотування	Перелік дефіцитних спеціальностей, що вимагають високої кваліфікації. Можливість в'їзду іноземних студентів «дефіцитних» спеціальностей.
Японія	Прийом висококваліфікованих кадрів при обмеженні імміграції людей з низьким рівнем кваліфікації	Жорстке розмежування спеціальностей, що вимагають високий рівень кваліфікації	Дозвіл іноземним студентам шукати роботу. Невисокий рівень міграції висококваліфікованих кадрів, незважаючи на відкритість
Франція	Захист місцевих працівників при розгляді заявок роботодавців на найм іноземного працівника	Збільшення економічної міграції. Ретельне вивчення ринку праці і переліку професій.	Обмеження імміграції.

Крім того, значення інтелектуальної міграції зростає в контексті тривалості фаз еволюції економічних, соціально-політичних і науково-технологічних систем – періодів відносної стабільності і розвитку та періодів трансформації (табл. 3). Надати певний імпульс руху, наслідки якого виводять економічну систему на новий рівень розвитку, здатні лише носії нових ідей, підготовка яких відбувається впродовж тривалого часу, є результатом вагомих організаційних зусиль і значних фінансових вкладень.

Головна особливість трансформаційних процесів в групі країн з доходом вище та нижче середнього полягає в їх орієнтації на загальноцивілізаційні параметри і детермінанти економічного розвитку. Йдеться не про наздоганяючу модель економічного розвитку, а про більш тісну і органічну взаємодію в рамках глобальної спільноти з урахуванням загострення ресурсних проблем і наростання елементів ентропійності (Філіпенко, Будкін, Рогач та ін., 2007, с. 20). Відповідно мова йде про формування нової системи міжнародного поділу праці, що загострює проблему трудових ресурсного забезпечення в рамках глобального трудових ресурсного контуру, що формується.

Таблиця 3

Фази еволюції економічних, соціально-політичних і науково-технологічних систем (Філіпенко, Будкін, Рогач та ін., 2007, с. 20)

Об'єкти	Фази зміни (років)	Фази відносної рівноваги (років)
Світова цивілізація	100-300	400-1000
Політична система суспільства	50-100	200-300
Економічна система	30-60	100-150
Епістемологічна система	19-30	40-120
Наукова і технологічна парадигма	5-10	30-60

Враховуючи, що основну частину міжнародних міграційних переміщень становлять трудові мігранти, привабливість розвинутих країн стає серйозним чинником відтоку працівників з країн походження: в структурі міграційних переміщень 35% економічних мігрантів припадає на групу розвинутих держав (рис. 3), вирішальне значення у даному процесі відіграють рівень життя і заробітної плати, можливості отримання якісної освіти і подальшої професійної самореалізації, а останнім часом – безпекові умови.

Рисунок 3. Структура мігрантів у світі за приймаючими країнами та причинами міграції у 2022 р., % (Калініна, Ланська та Подунай,а 2024, с. 13)

Про домінування причин економічної міграції говорить також чітка кореляція обсягів міграційних переміщень і рівня розвитку країн походження мігрантів (рис. 4). На підтвердження даної думки свідчить помірне зростання обсягів міграції з Німеччини (в якій основним вектором міграційних переміщень виступають інші розвинуті країни – країни Північної Америки, перш за все, США).

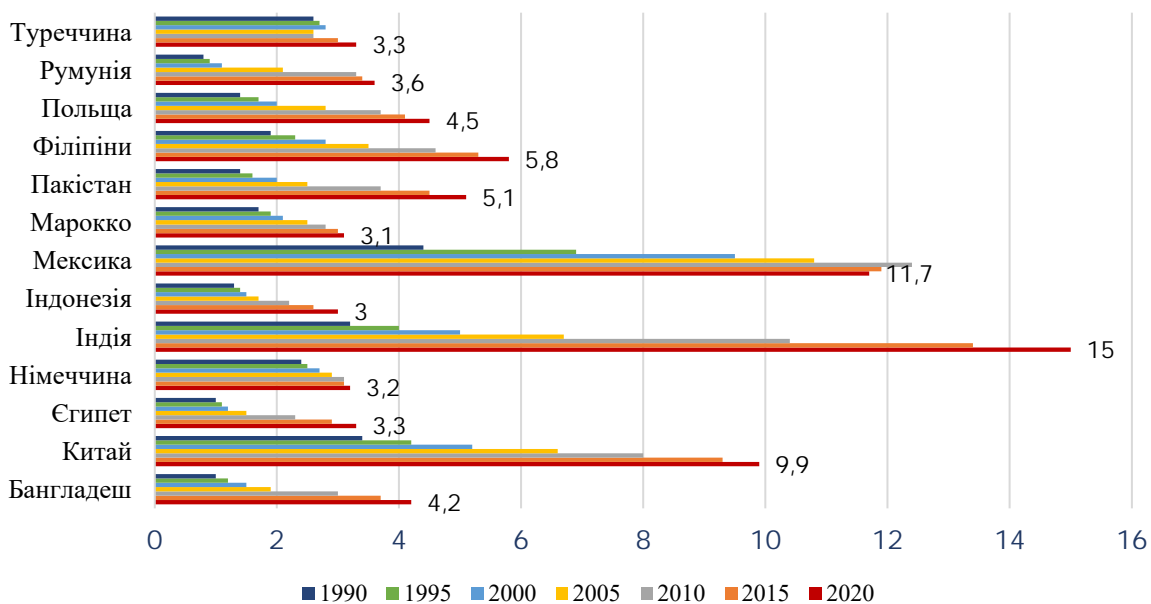

Рисунок 4. Країни-лідери походження мігрантів до країн з високим рівнем доходу, 1990-2020 рр., млн осіб (United Nation, n.d.)

Дійсно, згідно з даними Світового Банку, основними реципієнтами мігрантів є країни з високим рівнем доходу, у той час як країни з середнім рівнем доходу (групи країн з доходом вище середнього та нижче середнього) є основними країнами походження мігрантів (рис. 5).

При цьому існують певні відмінності у процесах міграції працівників з різним рівнем кваліфікації, які зазвичай направляються в різні типи країн. Якщо значна частка низькокваліфікованих мігрантів переміщується в межах свого регіону (у 2020 р. близько половини всіх низькокваліфікованих мігрантів прямували до сусідніх країн), то висококваліфіковані особи, навпаки, переважно мігрують до країн з високим рівнем доходу, і ця тенденція з часом посилюється. Висококваліфіковані мігранти часто виграють від високого попиту на їхні навички та більш сприятливих міграційних правил. У деяких країнах вони також мають спрощений доступ до права на проживання та громадянства. (Калініна, Ланська та Подунай, 2024а с. 34-35)

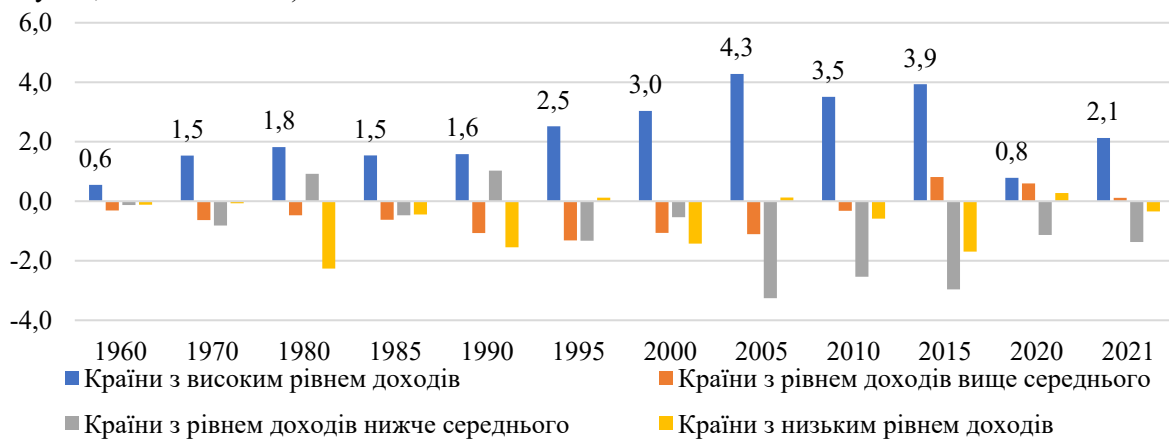

Рисунок 5. Динаміка сальдо міграції за групами країн за рівнем доходу, 1960-2021 рр., млн осіб (Калініна, Ланська та Подунай, с. 35)

У регіональному розрізі спостерігається збільшення кількості мігрантів на всіх континентах, з домінуванням Європейського регіону (рис. 6). Характерною особливістю міграційних переміщень в Європі є множинність варіантів міжнародної міграції: між розвинутими країнами, між країнами з різним рівнем економічного розвитку (на користь економічно більш потужних країн), між країнами з тотожним рівнем економічного розвитку, між сусідніми країнами. Топ-10 країн походження мігрантів до Європи складають Узбекистан, Україна, Туреччина, рф, Румунія, Польща, Марокко, Казахстан, Індія, Німеччина, Алжир (рис. 7).

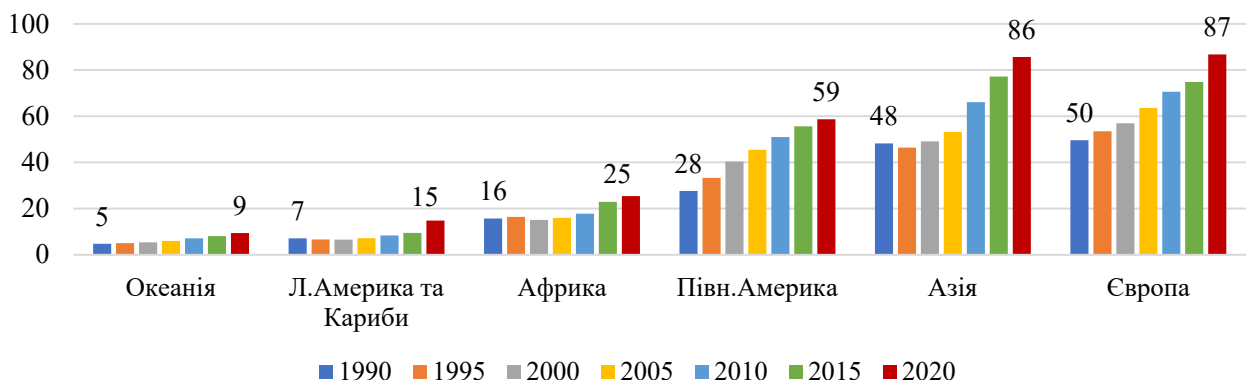

Рисунок 6. Динаміка чисельності мігрантів за регіонами світу, 1990-2020 рр., млн осіб (United Nation, n.d.)¹

¹ Регіони світу подано за класифікацією ООН

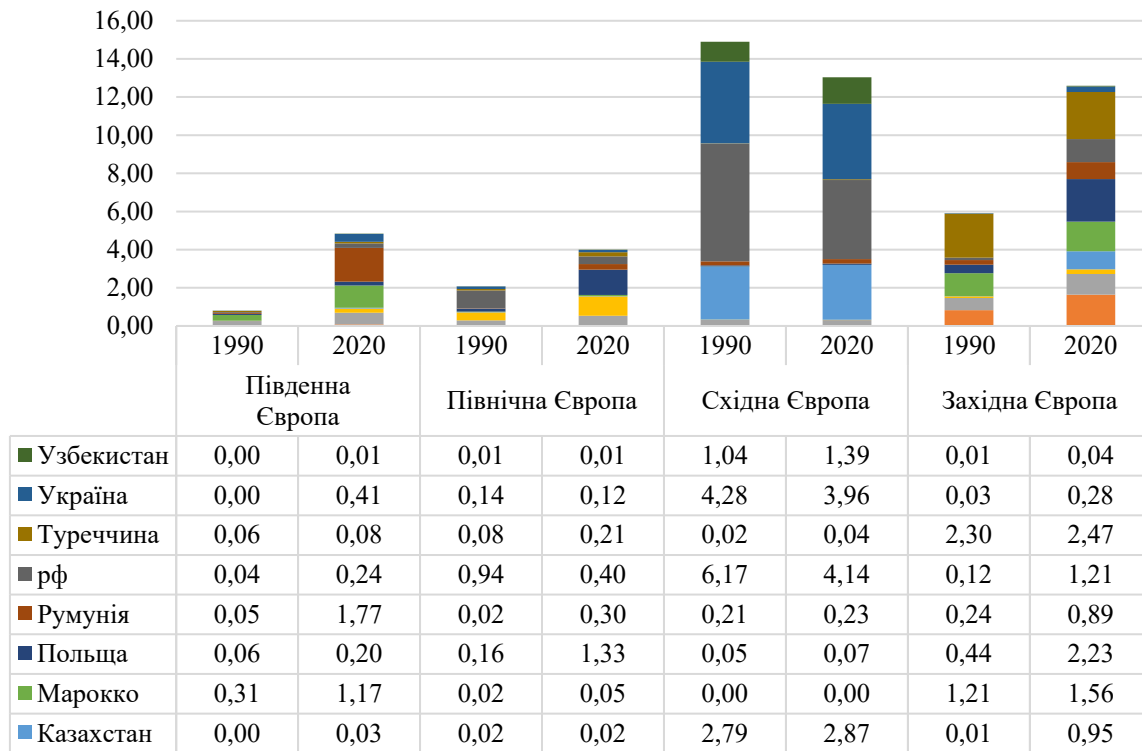

Рисунок 7. *Топ-10 країн походження мігрантів до Європи, розподіл за країнами призначення, 1990 р., 2020 р., млн осіб (Unhcr, n.d.)¹*

Вищевикладені тенденції визначають ситуацію, коли у всіх групах приймаючих країн зростає частка емігрантів у структурі населення (рис. 8) (у т.ч. спостерігається відновлення міграційних потоків після стрімкого падіння у 2020 р. через пандемію).

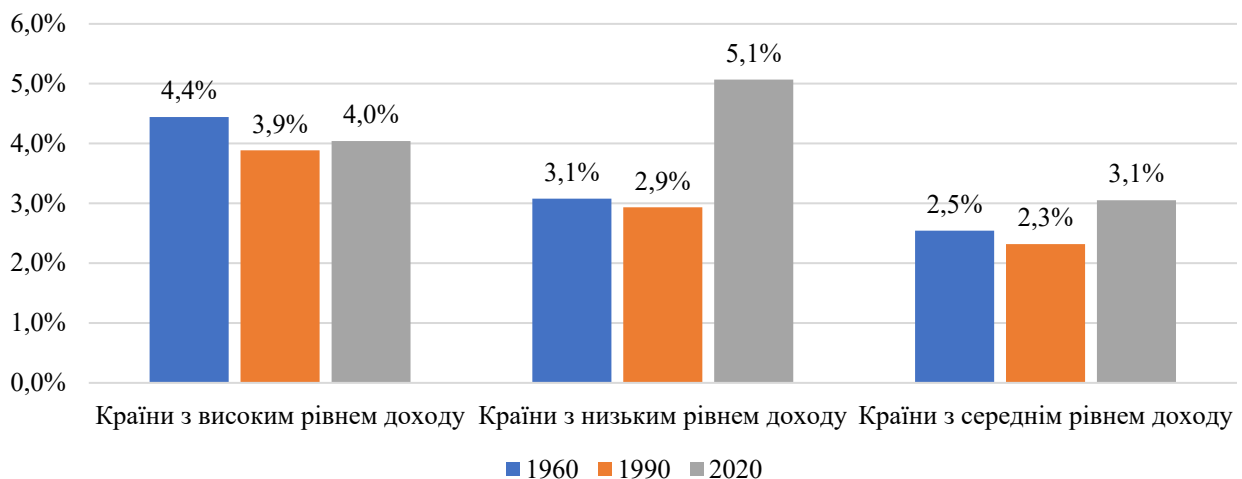

Рисунок 8. *Частка емігрантів у структурі населення приймаючих країн, за рівнем доходу (1960 р., 1990 р., 2020 р.), % (World Bank, 2023, с. 46)*

Щодо повернення, у світі приблизно 40% мігрантів повертаються до країн походження. Проте в розрізі країн призначення існують значні відмінності. Так, майже всі мігранти до країн Перської затоки зрештою повертаються до країни походження, оскільки вся міграція до приймаючих країн є планово-тимчасовою. У країнах ОЕСР від 20% до 50% іммігрантів

¹ Регіони наведено згідно з класифікацією географічних регіонів та субрегіонів ООН. Статистичний дивізіон ООН. Методологія. URL: <https://unstats.un.org/unsd/methodology/m49/>

залишають місце призначення протягом 5-10 років після прибуття, щоб повернутися до країни походження або переїхати до третьої країни. Одночасно існують значні відмінності, наприклад, між Сполученими Штатами та Західною Європою: лише меншість мігрантів до Сполучених Штатів повертаються до країн походження, переважно з інших країн ОЕСР з високим рівнем доходу (рис. 9). (Калініна, Ланська та Подунай, 2024, с. 41)

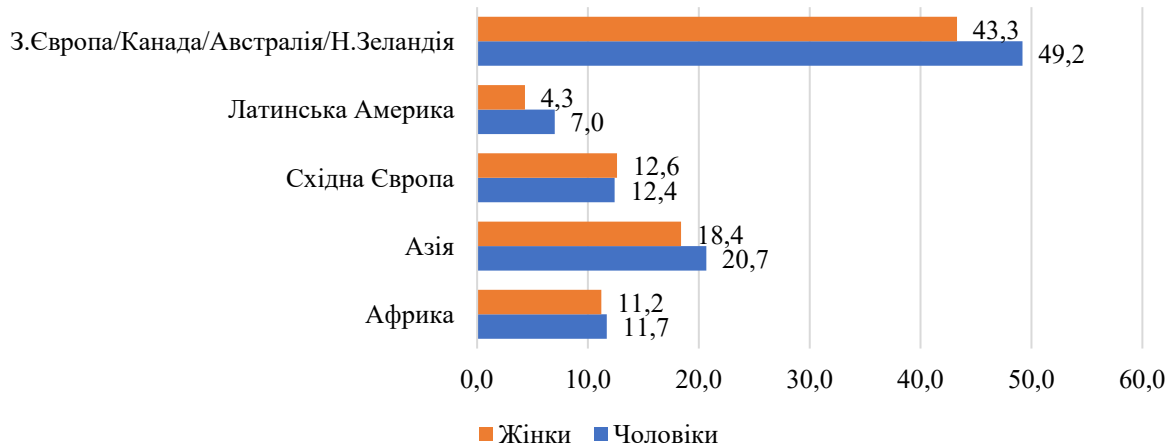

Рисунок 9. Мігранти, які залишають США, розподіл за статтю та регіоном походження, 2022 р., % (ІОМ, 2022, с. 106)

Оцінка рівня відтоку інтелектуалів у міжнародних порівняннях інтерпретується за допомогою *Індексу відтоку мізків (Human flight and brain drain index)* (Li, Lo, Lu, Y., Tan and Lu, Zh., 2021). Характерно, що значення вказаного індексу у більшості випадків свідчать про вразливі позиції країн з низьким та середнім рівнем доходу, оскільки інтелектуальні міграційні потоки здебільшого спрямовані до країн з високим рівнем економічного розвитку (що вкладаються в загальну схему векторів міжнародної економічної міграції). Відповідно, значення індексу для розвинутих країн є значно сприятливішим (табл. 4) ((Калініна, Ланська та Подунай, 2024b, с. 23).

Таблиця 4

Топ-25 країн з найменшим Індексом відтоку мізків*, 2023 р.
 (Калініна, Ланська та Подунай, 2024b, с. 23-24)

№ з/п	Країна	Позиція	Бал
1	2	3	4
1	Австралія	177	0,4
2	Швеція	176	0,6
3	Канада	174-175	0,7
4	Норвегія		0,7
5	Данія	171-173	1,0
6	Іспанія		1,0
7	Швейцарія		1,0
8	Катар	170	1,1
9	Сінгапур	169	1,3
10	Оман	168	1,4
11	Фінляндія	167	1,5
12	Ісландія	165-166	1,6
13	Н. Зеландія		1,6
14	Австрія	162-164	1,7
15	Люксембург		1,7
16	США		1,7

Продовження табл. 4

1	2	3	4
17	Німеччина	161	1,9
18	Франція	160	2
19	ОАЕ	159	2,1
20	Нідерланди	158	2,3
21	В. Британія	156-157	2,4
22	Ізраїль		2,4
23	Італія	153-155	2,5
24	Ірландія		2,5
25	Кувейт		2,5

* Всього Індекс містить дані щодо 177 країн, чим меншим є показник, тим кращою є ситуація з відтоком талантів

Щодо України, серед країн Європи наша країна має найгірші позиції за рівнем відтоку мізків за підсумками 2023 р., і за даним ранжуванням має однаковий бал з Палестиною, поділяючи з 3-4 позиції серед 177 країн. У 2022 р. Україна перебувала на 81 місці, що свідчить про критичну ситуацію з формуванням інтелектуального капіталу на майбутнє (рис. 10) (Калініна, Ланська та Подунай, 2024b, с. 22-23).

Ситуація ускладнюється тим, що за прогнозними оцінками, в Європі до 2030 р. попит на висококваліфіковану робочу силу, на відміну від інших категорій працівників, зростатиме (Калініна, 2023, с. 355) (табл. 5).

Таким чином, в умовах глобалізації зміст трудовесурсних трансформацій знаходить прояв у структурі міжнародних міграційних переміщень, що формують глобальний трудовесурсний контур, визначаючи параметри трудовесурсного забезпечення національних економік, і відповідно – рівень їх конкурентоспроможності.

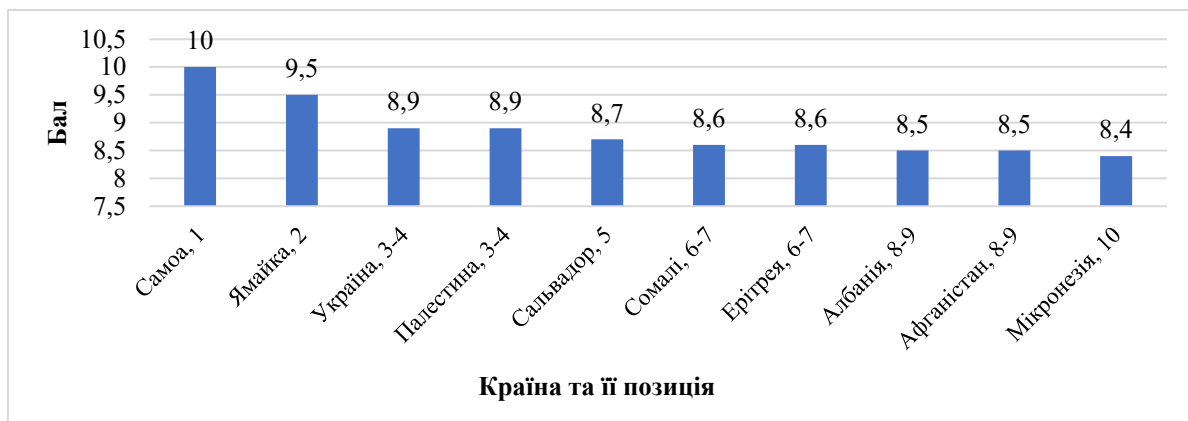

Рисунок 10. Топ-10 країн за Індексом відтоку талантів («brain drain») та бал цих країн, 2023 р. (Калініна, Ланська та Подунай, 2024b, с. 23)

Таблиця 5

Прогнозований попит на працівників за рівнем кваліфікації в Європі до 2030 р.
 (ЄС-28 + 3) (Cedefop, Eurofound, 2018, с. 67)

Рівень кваліфікації робочої сили	Тис. осіб			Відсоток		
	2021 р.	2026 р.	2030 р.	2021 р.	2026 р.	2030 р.
Низька кваліфікація	46690	41483	37477	10,4	9,1	8,2
Середня кваліфікація	120373	117571	114632	26,8	25,8	25,0
Висока кваліфікація	88247	96432	103124	19,6	21,2	22,5

Висновки. Глобалізаційні зрушення в системі світового господарства виводять на перший план проблему трудових ресурсів як передумову формування міжнародної конкурентоспроможності на всіх рівнях. Якісні параметри робочої сили стають домінуючою характеристикою позиціонування країн в системі міжнародного поділу праці.

На сучасному етапі, на фоні старіння населення і погіршення демографічної ситуації в країнах-лідерах економічного розвитку, залучення іноземної робочої сили стає вимогою забезпечення економічного зростання, що визначає зміст міграційної політики розвинутих держав в частині формування преференційних міграційних режимів для висококваліфікованих працівників в рамках глобального трудових ресурсів контуру.

Бібліографічний список

- Баєва, О.І., 2003. Причини та наслідки інтелектуальної міграції людського капіталу. *Економіка та суспільство*, 52, [онлайн] Доступно: <<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2529>>
- Булатова, О.В. та Зайковський, О.С., 2019. Глобалізація освітнього простору: основні характеристики та принципи розвитку. *Вісник маріупольського державного університету. Серія: Економіка*, 17, с. 63-71. [онлайн] Доступно: <<https://visnyk-ekonomics.mdu.in.ua/ARHIV-uk/17/10.pdf>>
- Калініна, С.П., 2023. Інтелектуальна міграція як важіль інновації економіки в умовах глобалізації. *Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України: матеріали міжнар. наук.- практ. конф. (м. Київ, 7-8 грудня 2023 р.)*. Київ: МДУ, с. 366-369. Доступно: <<https://mu.edu.ua/storage/MSU/pages/conferences/2023/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B8%20%D1%96%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%94%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B1%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.pdf>>
- Калініна, С.П., Ланська, С.П. та Подунай, В.В., 2024. Аналіз міграційної політики держав: орієнтири для України. *Проект «Візія – 2033: «Збереження і розвиток трудових ресурсів України в найближче десятиліття»*. Аналітичне видання. Доступно : <<https://ampua.org/wp-content/uploads/2024/02/Analiz-migraciynoi-politiki-derzhav-orientiri-dlya-Ukraini.pdf>>
- Калініна, С. П., Ланська, С. П. та Подунай, В. В., 2024b. Позиціонування України в сучасних міжнародних міграційних процесах. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий журнал*. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 20(1), с. 19-31. Доступно: <<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/issue/view/360/121>>
- Савицька, Н.Л., Ушакова, Н.Г., Андросова, Т.В. та Помінова, І.І., 2017. *Освіта як чинник становлення економіки знань: монографія*. Харків : Монограф.
- Ушенко, Н.В. та Покормяк, А.С., 2018. Міжнародна міграція робочої сили: причинно-наслідковий аналіз. *Інтернаука*. Міжнародний науковий журнал [онлайн], 2(42), Т.2, с. 68-72. Доступно: <<https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15173070395146.pdf>>
- Філіпенко, А.С., Будкін, В.С., Рогач, О.І. та ін., 2007. *Світова економіка*. К.: Либідь.
- United Nation, n.d. *International Migrant Stock 2020*. New York. [online] Available at: <www.un.org/development/desa/pd/content/international-migrant-stock>
- Li, W., Lo, L., Lu, Y., Tan, Y. and Lu, Zh., 2021. Intellectual migration: considering China. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 47(12) [online] Available at:

- <www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1369183X.2020.1739393?journalCode=cjms
20> (Accessed 22 Apr. 2024)
- Unhcr, n.d. Welcome to UNHCR's Refugee Population Statistics Database [online] Available
at: <<https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>>
- Cedefop, Eurofound, 2018. *Skills forecast: trends and challenges to 2030*. Luxembourg:
Publications Office. Cedefop reference series; No 108. Available at:
<https://www.cedefop.europa.eu/files/3077_en.pdf>
- World Bank, 2023. Understanding who moves, where to, and why. In: World Development
Report 2023: Migrants, Refugees, and Societies. Washington, DC: World Bank.
Available at:
<<https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/c5bdd4c6-df9a-457d-8f30-4b373749f720/content>>
- IOM, 2022. World Migration Report. MOM, 2022. [online] Available at:
<<https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2022>>

References

- Baieva, O.I., 2003. Prychyny ta naslidky intelektualnoi mihratsii liudskoho kapitalu [Causes
and consequences of intellectual migration of human capital]. *Ekonomika ta suspilstvo*,
52, [online] Available at:
<<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2529>> (in Ukrainian).
- Bulatova, O.V. ta Zaikovskiy, O.S., 2019. Hlobalizatsiia osvithnoho prostoru: osnovni
kharakterystyky ta pryntsyipy rozvytku [Globalization of educational space: main
characteristics and principles of development]. *Visnyk mariupolskoho derzhavnoho
universytetu. Serii: Ekonomika*, 17, s. 63-71. [online] Available at: <<https://visnyk-ekonomics.mdu.in.ua/ARHIV-uk/17/10.pdf>> (in Ukrainian).
- Cedefop, Eurofound, 2018. *Skills forecast: trends and challenges to 2030*. Luxembourg:
Publications Office. Cedefop reference series; No 108. Available at:
<https://www.cedefop.europa.eu/files/3077_en.pdf>
- Filipenko, A.S., Budkin, V.S., Rohach, O.I. et al, 2007. *Svitova ekonomika [World economy]*.
K.: Lybid. (in Ukrainian).
- IOM, 2022. World Migration Report. MOM, 2022. [online] Available at:
<<https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2022>>
- Kalinina, S. P., Lanska, S. P. and Podunai, V. V., 2024. Analiz mihratsiinoi polityky derzhav:
oriientyry dlia Ukrainy. *Proiekt «Viziia – 2033: «Zberezhennia i rozvytok trudovykh
resursiv Ukrainy v naiblyzhche desiatylittia»*. Analychne vydannia. Available at:
<<https://ampua.org/wp-content/uploads/2024/02/Analiz-migraciynoi-politiki-derzhav-orientiri-dlya-Ukraini.pdf>> (in Ukrainian).
- Kalinina, S. P., Lanska, S. P. ta Podunai, V. V., 2024b. Pozytionuvannia Ukrainy v suchasnykh
mizhnarodnykh mihratsiinykh protsesakh [Positioning of Ukraine in modern
international migration processes]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu:*
naukovyi zhurnal. Ivano-Frankivsk: Vyd-vo Prykarpatskoho natsionalnoho
universytetu imeni Vasylia Stefanyka, 20(1), c. 19-31. Available at:
<<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/issue/view/360/121>> (in Ukrainian).
- Kalinina, S.P., 2023. Intelektualna mihratsiia yak vazhil innovatyzatsii ekonomiky v umovakh
hlobalizatsii [Intellectual migration as a lever of economic innovation in the conditions
of globalization]. *Problemy i perspektyvy postvoiennoi rozbudovy Ukrainy: materialy
mizhnar. nauk.- prakt. konf. (m. Kyiv, 7-8 hrudnia 2023 r.)*. Kyiv: MDU, c. 366-369.
Available at:
<<https://mu.edu.ua/storage/MSU/pages/conferences/2023/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B8%20%D1%96%20%D0%BF%D>

- 0%B5%D1%80%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%94%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B1%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.pdf> (in Ukrainian).
- Li, W., Lo, L., Lu, Y., Tan, Y. and Lu, Zh., 2021. Intellectual migration: considering China. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 47(12) [online] Available at: <www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1369183X.2020.1739393?journalCode=cjms20> (Accessed 22 Apr. 2024)
- Savytska, N.L., Ushakova, N.H., Androsova, T.V. and Pominova, I.I., 2017. *Osvita yak chynnyk stanovlennia ekonomiky znan: monohrafiia [Education as a factor in the formation of the knowledge economy: a monograph]*. Kharkiv : Monohraf. (in Ukrainian).
- Unhcr, n.d. Welcome to UNHCR's Refugee Population Statistics Database [online] Available at: <<https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>>
- United Nation, n.d. *International Migrant Stock 2020*. New York. [online] Available at: <www.un.org/development/desa/pd/content/international-migrant-stock>
- Ushenko, N.V. and Pokormiak, A.S., 2018. Mizhnarodna mihratsiia robochoi syly: prychnyno-naslidkovyi analiz [International labor migration: a causal analysis]. *Internauka. Mizhnarodnyi naukovi zhurnal* [online], 2(42), T.2, s. 68-72. Available at: <<https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15173070395146.pdf>> (in Ukrainian).
- World Bank, 2023. Understanding who moves, where to, and why. In: *World Development Report 2023: Migrants, Refugees, and Societies*. Washington, DC: World Bank. Available at: <<https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/c5bdd4c6-df9a-457d-8f30-4b373749f720/content>>

Стаття надійшла до редакції 12.05.2024

Ostropolskyi O.

LABOR SUPPLY OF THE GLOBAL ECONOMY: THE TRANSFORMATIONAL IMPACT OF GLOBALISATION

The article is devoted to systematisation of transformational manifestations in the system of labour supply under the influence of globalisation.

The role of globalisation as a dominant trend in the development of the world economy at the present stage is stated. It is emphasised that globalisation radically changes the mechanism of labour supply, defining new benchmarks for equal inclusion of countries in the system of international division of labour. At the same time, since human resources with the necessary characteristics are an objective prerequisite for ensuring international competitive advantages, labour supply is becoming a dominant component of economic success.

It is noted that at the present stage, the parameters of labour supply needs are determined by the nature of the system-forming factors of the world economic system, which include: internationalisation and globalisation, the scientific and technological revolution, market and financial instruments. It is established that the scale of intellectual migration is growing as a lever for the formation of new mechanisms of labour supply and international competitiveness. In developed countries, migration policy is increasingly seen as a component of economic growth strategies. Given that the majority of international migration movements are made up of labour migrants, the attractiveness of developed countries is becoming a serious factor in

the outflow of workers from their countries of origin. At the same time, the share of emigrants in the population structure is growing in all groups of host countries.

Based on the study of international migration processes, it is concluded that the qualitative parameters of the labour force are becoming the dominant characteristic of the positioning of countries in the international division of labour, serving as a prerequisite for the formation of international competitiveness at all levels. Against the background of population ageing and deterioration of the demographic situation in the leading countries of economic development, it becomes a component of ensuring economic growth.

Keywords: *globalisation, labour supply, international migration, intellectual migration, international competitiveness, international division of labour.*